

Juupajoen kunta

LASTEN HYVINVOINNIN SUUNNITELMA

Työryhmä 28.1.2009

Perusturvalautakunta 11.5.2009

Kunnanhallitus 11.8.2009

Valtuusto 14.12.2009

1.LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN SUUNNITELMA

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnitelman tarkoituksena on:

- antaa kuntapäätäjille ja palveluiden käytännön toteuttajille aiempaa parempi kokonaiskäsitys lasten ja nuorten kasvuoloista sekä käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista
- toimia prosessina, joka tehdään yhteistyössä eri hallinto- ja ammattikuntien edustajien kanssa kuullen asiakkaita sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen kokemuksia ja näkemyksiä

Suunnitelman laatimiseen velvoittaa lastensuojelulaki (417/2007) 12 §:

” Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Suunnitelman tulee sisältää suunnittelukaudelta tiedot:

- 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
- 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
- 3) lastensuojelun tarpeesta kunnassa;
- 4) lastensuojeluun varattavista voimavaroista;
- 5) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä;
- 6) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisien sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä
- 7) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta. ”

Lasten hyvinvoinnin suunnittelua on aktiivisesti käynnistänyt Ylä-Pirkanmaan lastensuojelun kehittämishanke, joka on toimittanut Ylä-Pirkanmaan kuntiin valtakunnallista aineistoa ja ohjeistusta sekä kerännyt tilastotietoa.

Juupajoen kunnanhallitus nimesi 15.4.2008 lasten hyvinvoinnin suunnitteluryhmän: puheenjohtaja kunnanhallituksen puheenjohtaja Jyrki Lahtinen, jäsenet perusturvalautakunnan puheenjohtaja Pentti Järvinen, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Mira Rentto, sivistystoimenjohtaja Lea Nurminen, terveydenhoitaja Outi Herrala ja hänen muuttonsa jälkeen terveydenhoitaja Milla Nyberg, sosiaalityöntekijä Paula Sirén sekä sihteeriksi perusturvajohtaja Sinikka Särkkä. Suunnitteluryhmä on kokoontunut yhteensä 6 kertaa.

Lasten ja nuorten parissa toimivia järjestöjä kutsuttiin keskustelutilaisuuteen, joka pidettiin 9.9.2008. Kutsu lähetettiin 8 yhteisölle /järjestölle, ja tilaisuudessa oli läsnä kuuden järjestön edustajat. Kahdelta järjestöltä saatiin kirjalliset kommentit

LASTEN HYVINVOINNIN JA SUOJELUN PERUSTEET, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Lapselle pitää turvata oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun (lastensuojelulaki 1 §).

Lapsen vanhemmilla ja huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Lapselle pitää turvata tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti. Lapselle tulee turvata myös myönteiset ja läheiset ihmissuhteet.

Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatusta ja lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus.

Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavalla loukkaavasti. Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää.

(L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta)

JUUPAJOEN KUNNAN TEHTÄVÄ:

Lasten ja nuorten hyvinvointia on **seurattava ja edistettävä sekä poistettava** kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä epäkohtien syntyä.

Lapsille, nuorille ja lapsiperheille järjestettävien palveluiden avulla **tuetaan vanhempia** ja muita lapsen kasvatuksesta vastuussa olevia heidän tehtävässään ja saadaan selville erityisen tuen tarve. **Kunnan on järjestettävä erityisen tuen tarpeessa** olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Kunnan tulee järjestää lapsille riittävä tuki ja ohjaus **koulunkäyntiin.**

Lapsi pitää ottaa huomioon myös aikuisille suunnatuissa palveluissa kuten terveyden- ja sairaanhoidossa, päihdepalveluissa ja mielenterveyspalveluissa.

(Lastensuojelulaki 7-10 §)

2. LASTEN JA NUORTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ELINOLOT

Lastensuojelulaki koskee lapsia ja nuoria eli 0-20-vuotiaita. Alle 18-vuotiaista puhutaan lapsina ja 18-20-vuotiaista nuorina.

Liitteenä on tilastoaineistoa, josta lyhyt tiivistelmä ohessa.

LAPSI- JA NUORISOVÄESTÖ

Juupajoella on alle kouluikäisiä lapsia noin 8 % väestöstä (165 lasta). Alle kouluikäisten määrä näyttää pysyvän ennallaan. Kouluikäisistä alakouluikäisten 7-12-vuotiaiden määrä pysyy ennallaan , mutta sitä vanhempien lasten määrä vähenee. Kaikkiaan alaikäisiä on noin 20 % väestöstä.

PERHEET

Juupajoella näyttää tilastojen mukaan yksinhuoltajien määrä lisääntyneen, ja se on hiukan korkeampi kuin Pirkanmaalla.

LASTEN-JA NUORTEN ELINOLOT

Lapsiperheiden pienituloisuusaste on Juupajoella suurempi kuin muissa Ylä-Pirkanmaan kunnissa ja koko maassa. Pienituloisuus on myös lisääntynyt. Kunnan yleinen pienituloisuus ei poikkea muista kunnista, mutta Juupajoella se kohdistuu nimenomaan lapsiperheisiin. Sitä kuvaa myös toimeentulotukea lyhytaikaisesti saaneiden yksinhuoltajien osuus kaikista toimeentulotuen saajista: osuus on Juupajoella korkein Ylä-Pirkanmaan kunnista vuosina 2005 ja 2006.

Toimeentulotukea saavia nuoria on vähemmän kuin Pirkanmaalla.

Kasvatus- ja perheneuvonnan määrä vaihtelee tilaston mukaan suuresti, ja se kuvaakin enemmän tarjonnan vaihtelua kuin palvelujen tarvetta.

Nuorisotyöttömiä on vähemmän kuin muualla Pirkanmaalla. Ikäluokka on Juupajoella pieni, koska nuoret hakeutuvat paljon opiskelemaan ja työhön muualle, ja paikkakunnalla asuvat ovat työllistyneet yhtä hyvin kuin muualla.

Päihteiden käyttö kuvaavissa luvuissa näkyy selvästi niiden kuntien käytön suuruus, jossa on Alko. Päihdehuollon käyttö Juupajoella vaihtelee ja avohuollon pieni osuus johtuu siitä, että päihdehuollon erityispalvelua ei omassa kunnassa ole.

SAIRASTAVUUS JA MIELENTERVEYS

Sairastavuutta kuvaavaksi indikaattoriksi on valittu erityiskorvattavien lääkkeiden määrä. Se on alle 15-vuotiailla samaa tasoa kuin Ylä-Pirkanmaalla ja Pirkanmaalla. Sen sijaan 16-24-vuotiailla erityiskorvattavien lääkkeiden määrä on hiukan korkeampaa tasoa kuin muissa kunnissa.

Mielenterveyden häiriöiden yleisyys aikuisväestössä on Juupajoella hiukan suurempaa kuin muissa kunnissa. Sillä on vaikutusta lasten ja nuorten elinoloihin.

Kelan maksamaa sairauteen tai vammaisuuteen perustuvaa lasten hoitotukea saa Juupajoella hiukan useampi kuin muissa kunnissa.

KOULUTUS

Keskiasteen ja korkea-asteen koulutusta saaneiden osuus on Juupajoella selvästi alhaisempi kuin Ylä-Pirkanmaan ja Pirkanmaan kunnissa keskimäärin. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä ei ole sen enempää kuin muualla. Koulutustasomittari osoittaa samaa: Juupajoen asukkaat ovat käyneet vähemmän koulua peruskoulun jälkeen kuin muut pirkanmaalaiset.

Lasten ja heidän vanhempiansa koulutusmahdollisuuksien tarkka selvittäminen ja koulutusmyönteisyyden lisääminen on yksi hyvinvointia lisäävä tekijä.

KOULUTERVEYSKYSELY

Kouluterveyskysely on tehty Juupajoella huhtikuussa 1997, 1999, 2001, 2003, 2005 ja 2007 peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaille. Tässä raportissa esitetään perustulokset elinolojen, kouluolojen, terveyden, terveystottumusten, terveysosaamisen sekä oppilashuollon muutoksista yläluokilla 1999–2007. Vastaajia on vuosittain ollut 58, 56, 43, 57 ja 54.

Elinolot: Noin joka viidennen (18 %) yläluokkalaisten perherakenteena oli jokin muu kuin ydinperhe. Oppilaista keskimääräistä suurempi osa ilmoitti vanhemmistaan ainakin yhden olleen vuoden aikana työttömänä tai pakkolomalla. Myös vanhempien tupakointi oli hieman yleisempää kuin maakunnassa. Oppilaista aiempaa suuremmalla osalla oli yli 17 euroa viikoittain käytettävissä. Kolmannes (33 %) yläluokkalaista oli sitä mieltä, että heidän vanhempansa eivät aina tienneet missä heidän lapsensa viettivät viikonloppuiltojaan. Noin joka viides (22 %) oli kokenut vuoden aikana fyysisistä uhkaa.

Kouluolot: Kolmannes (34 %) oppilaista koki puutteita koulunsa fyysisissä työoloissa – osuus oli pienempi kuin vuosina 2003–2005 ja kuin maakunnassa. Joka kuudennelle (16 %) oppilaalle oli vuoden aikana sattunut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä vaatinut koulutapaturma. Koulussa kuulematta jäämisen kokemukset olivat Juupajoella hieman harvinaisempia kuin keskimäärin. Sen sijaan suurempi osa oppilaista kuin vuonna 2005 piti koulutyön määrää liian suurena. Myös useammalla kuin kaksi vuotta aiemmin oli vaikeuksia opiskelussa. Vähintään kerran viikossa koulukiusatuksi joutui 14 % yläluokkalaisista: osuus on melko suuri.

Terveys: Koettu terveydentila oli Juupajoen yläluokkalaisilla aiempaa ja keskimääräistä parempi: vuonna 2007 vain 8 % koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Harvalla oppilaalla oli jokin lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Painoindeksin mukaan ylipainoisia oli 12 % yläluokkalaisista. Noin joka kolmannella (31 %) oli viikoittaisia niskahartiakipuja ja noin neljänneksellä (27 %) oli puolestaan viikoittain päänsärkyä. Vähintään kahta päivittäistä oiretta oli 14 %:lla. Keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta oli joka kymmenennellä ja hieman tätä useammalla oppilaalla oli koulu-uupumusta.

Terveystottumukset: Juupajoen yläluokkalaisista 41 %, eli aiempaa ja keskimääräistä harvempi jätti jonkin neljästä kouluruoan aterianosasta tavallisesti syömättä. Myös epäterveellisiä välipaloja syötiin Juupajoella keskimääräistä harvemmin koulussa. Hampaiden harjausta puolestaan laiminlyötiin aiempaa ja keskimääräistä tavallisemmin: jopa 75 % ilmoitti harjaavansa hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä. Koulupäivien iltoina myöhään valvoi noin viidennes (18 %) oppilaista – kaksi vuotta aiemmin osuus oli suurempi. Vuonna 2007 vähintään kerran kuussa itsensä tosi humalaan joi 15 % oppilaista, kun vuonna 2005 vastaava osuus oli 28 %.

Terveysosaaminen ja oppilashuolto: Terveystiedon aiheet kiinnostivat keskimääräistä yleisemmin Juupajoen yläluokkalaisia. Päihdetietämys oli harvemmalla kuin maakunnassa huonoa (6 % vs. 20 %). Hieman keskimääräistä pienempi osa oppilaista koki avun puutetta muissa kuin koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Kouluterveydenhoitajalle pääsy vaikeana piti 4 % yläluokkalaisista – osuus oli pienempi kuin Pirkanmaalla keskimäärin. Myös tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon oli Juupajoen yläluokkalaisten keskuudessa harvinaisempaa kuin maakunnan (12 % vs. 22 %).

Tiivistelmä kouluterveyskyselyn vastauksista :

ILONAIHEET	HUOLENAIHEET
<ul style="list-style-type: none"> • harvempi kuin maakunnassa ja kuin vuonna 2005 piti koulun fyysisiä työoloja puutteellisina • koulussa kuulematta jääminen oli hieman keskimääräistä harvinaisempaa • koettu terveydentila oli aiempaa ja keskimääräistä parempi • harvemmalla kuin vuonna 2005 ja kuin maakunnassa oli jokin lääkärin toteama pitkäaikaissairaus • aiempaa ja keskimääräistä suurempi osa söi kouluruoan kokonaisuudessaan • epäterveellisten välipalojen syöminen koulussa oli harvinaisempaa kuin keskimäärin • myöhään valvominen harvinaistui hieman • säännöllinen humalajuominen näyttää harvinaistuneen vuodesta 2005 • terveystiedon aiheet kiinnostivat keskimääräistä yleisemmin • päihdetiedot olivat keskimääräistä suuremmalla osalla hyvät • muissa kuin koulunkäyntiin liittyvissä asioissa avun puutetta kokevien osuus oli hieman pienempi kuin maakunnassa • kouluterveydenhoitajalle pääsy koettiin keskimääräistä helpommaksi • tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon oli vähäisempää kuin keskimäärin 	<ul style="list-style-type: none"> • vanhempien tupakointi ja työttömyys olivat keskimääräistä yleisempiä • useampi kuin vuonna 2005 piti koulutyön määrää liian suurena • vaikeudet opiskeluissa olivat yleisempiä kuin vuonna 2005 • melko suuri osa oppilaista joutui toistuvasti koulukiusatuksi • aiempaa ja keskimääräistä suurempi osa laiminlöi suositusten mukaista hampaiden harjausta

3. LASTEN JA NUORTEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT PALVELUT

Lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavat palvelut voidaan ryhmitellä paitsi ikäkausittain myös sisällön mukaan.

Kasvua edistäviä palveluja ovat asuminen, liikenneturvallisuus, liikuntapaikat, neuvolatoiminta, päivähoito, perusopetus ja nuorisotyö ja liikuntatoimi, vapaa-ajan harrastukset. Kasvua edistävään toimintaa vaikuttaa kaikki kunnan toiminta, sitä ei voi erottaa jonkun hallintokunnan asiaksi.

Kasvua tukevaa ja turvaavaa ovat perheiden tukipalvelut kuten lapsiperheiden sosiaalityö, perhetyö, lastenvalvojan palvelut, kasvatus- ja perheneuvonta, koulukuraattori- ja koulupsykologitoiminta, puheterapia, etsivä nuorisotyö, työpajatoiminta. Tätäkin työtä tekevät kaikki hallintokunnat, mutta erityisesti perusturva- ja sivistystoimi.

Kasvua korjaavaa työtä tehdään perhe- ja yksilökohtaisessa lastensuojelussa ja lasten ja perheiden erityispalveluissa. Esimerkkejä tästä ovat lastensuojelun sijaishuolto, erityisopetus, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut.

ALLE KOULUIKÄISTEN PALVELUT

Lastenneuvolatoiminta

Ensimmäinen terveydenhoitajan käynti tehdään yleensä perheen kotiin 1-2 viikkoa synnytyksestä. Vaihtoehtona kotikäynnille on ollut neivolakäynti, jos vanhemmat tätä toivovat. Käynnin tarkoituksena on kartoittaa miten vauvanhoito on lähtenyt käyntiin sekä saada yleissilmäys äidin ja vauvan voinnista. Ensimmäisen käynnin yhteydessä annetaan valmiiksi 1 kk tarkastusaika neuvolaan. Seuraava käyntiaika pyritään aina antamaan valmiiksi neivolakäynnin yhteydessä. 1-vuotisneivolalakäynnin jälkeen seuraava ajankohta merkataan neivolakorttiin ja tarkempi ajanvaraus jää vanhempien huolehdittavaksi. Jatkossakin ajanvaraukset jäävät vanhempien huolehdittavaksi, koska käynnit harvenevat vuoden välein tapahtuviksi.

Kahden kuukauden iässä on lääkärintarkastus. Tämän jälkeen neivolakäynnit ovat kuukauden välein ½-vuotiaaksi asti, jolloin käyntien välit harvenevat kahden kuukauden mittaisiksi. Yksivuotiskäynnin jälkeen seuraava käynti on 18 kk iässä ja sen jälkeen vuosittain. Terveydenhoitaja huolehtii lasten kasvun ja kehityksen seurannasta sekä rokotuksista. Tärkeää on myös perheen kokonaistilanteen huomiointi sekä vanhempien jaksamisen seuraaminen.

Toiminta noudattelee pääosin Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksia.. Lääkäri tutkii kaikki lapset neivolaiässä vähintään viisi kertaa. Terveydenhoitajalla on peruskäyntien lisäksi mahdollista tihentää käyntejä tarpeen mukaan, esim. kasvun seurannan tai äidin jaksamisen seurannan puitteissa. Kotikäynti odotusaikana ei ole ollut käytössä.

Tärkeänä yhteistyömuotona on muutaman kerran vuodessa kokoontuva VAKKA-työryhmä, johon osallistuu terveydenhoitajien lisäksi päiväkodin ja sosiaalityön edustajat. Mannerheimin Lastensuojeluliiton perhekahvila toimii myös yhteistyössä neivolankanssa.

Erityistä tukea tai hoitoa tarvitseville lapsille laaditaan kuntoutussuunnitelma yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (päivähoito, fysioterapia ym).

Perhevalmennus- ja vanhempainryhmätoiminnan virittäminen on haasteellista pienellä väestöpohjalla. Mahdollisuuksia toisten tapaamiseen on pyritty tarjoamaan erityisesti ensimmäistä lastaan odottaville kiinnostuksen mukaan (esim. v. 2007 syntyneiden tapaamista on kokeiltu.). Tässä hyvänä yhteistyötahona toimii MLL:n perhekahvila, jossa on mahdollisuus tavata samassa elämäntilanteessa olevia lapsiperheitä. Odotusaikana tapahtuvan kotikäynnin aloittamista voisi miettiä. Kotikäynti antaa mahdollisuuden erilailla intiimiin keskusteluun ja perheen asuinolojen näkemiseen. Molempien vanhempien tapaaminen viimeistään vauvan syntymän jälkeisellä kotikäynnillä pitäisi mahdollistaa. Tässä olisi huomioitava aikataulu niin, että isänkin olisi mahdollista olla paikalla.

Lasten määräaikaistarkastukset (ent. ikäkausitarkastukset) toteutuvat enimmäkseen hyvin. Neuvolassakäynti on vapaaehtoista, mutta lapset käyvät neuvolassa Juupajoella 99 %:sesti. Jos vanhemmat eivät ole käyttäneet lasta neuvolassa, se huomataan viimeistään koulun aloittamista edeltävänä kesänä, jolloin lähetetään muistutuskirje kotiin.

Kehittämistarpeita:

Määräaikaisten tarkastusten sisältöä voisi laajentaa yhteistyössä neuvolalääkärin, psykologin ja päivähoidon kanssa. Myös yhteistyötä päivähoidon kanssa voisi lisätä, esimerkkinä yhteinen 5-vuotistarkastus.

Vanhempien toiveita neuvolan tarkastuksen sisällöstä voisi kysellä.

Hammashuolto

järjestää suun terveydenhuollon. Suuhygienisti hoitaa 0-6 vuotiaiden hoidontarpeen arvioin ja ennaltaehkäisyn. Suuhygienistin vastaanotolla ensikäynti tapahtuu 0,5-vuotiaana. Hoidontarpeen määritykset 2-, 3,5- ja 5-vuotiaana. Yksilöllisiä ehkäisevän hoidon käyntejä tehdään 2-vuotiaana otettavan sylkinäytteen tuloksen mukaan. Hammaslääkäri vastaa 7-18 vuotiaiden tarkastuksista ja korjaavasta hoidosta. Pääsääntöisesti ensikäynti hammaslääkärille on 7-vuotiaana, jolloin hammaslääkäri määrittää kunkin asiakkaan yksilöllisen tarkastusvälin, joka on asiakkaasta riippuen 0,5- 2-vuotta.

Hammashoitola kutsuu lapset määräaikaistarkastuksiin.

Lapsen isyyden selvittäminen

Lapsen isyyden selvittämisen tarkoitus on vahvistaa lapsen ja isän sukulaisuussuhde silloin, kun lapsi syntyy avioliiton ulkopuolella. Maistraatista tulee kunnan lastenvalvojalle ilmoitus avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta. Lastenvalvoja ottaa yhteyden lapsen äitiin ja mahdolliseen isään. Miehelle on varattava tilaisuus tunnustaa isyytensä ja äidille tulla kuulluksi asian johdosta. Lastenvalvojan luona tehdyn tunnustamisen vahvistaa maistraatti. Avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi saa saman aseman kuin avioliitossa syntynyt lapsi. Jos isyyttä ei voida vahvistaa tunnustamisella, lastenvalvoja neuvoo ja ohjaa isyyskanteen nostamisessa käräjäoikeuteen. Vuonna 2008 tehtiin 10 lapsen isyyden selvitystä.

Päivähoito

Päivähoidossa on lähes 60 % kunnan 0-6-vuotiaista. Lasten päivähoitoa järjestetään kolmessa toimintamuodossa:

- *päiväkoti: alle 3 -vuotiaat lapset, 4-5 vuotiaat, esiopetus ja koululaiset
- *ryhmäperhepäivähoito: 0-6 vuotiaat, vuorohoitoa iltaisin ja viikonloppuisin
- *perhepäivähoito: 0-6 vuotiaat ja koululaiset, myös vuorohoitoa

Päiväkoti ja ryhmäperhepäiväkoti ovat Korkeakoskella, ja perhepäivähoitoa on eri kylissä

Päivähoitoon on jatkuva haku, hakukaavakkeita saa sosiaalitoimistosta, päiväkodista ja kunnan kotisivuilta. Hoitopaikka on järjestynyt tähän asti joustavasti ja nopeasti, mutta ajoittain hoitopaikoista on pulaa ja järjestelyt saattavat viedä aikansa. Myös vuoro- ja vuorohoidon lisääntyneen tarpeen aiheuttamat ongelmat ovat järjestelyissä.

Ryhmäperhepäivähoito laajenee ja siirtyy vuokratiloista uuteen paikkaan keväällä 2009. Ryhmiksen tilat saneerataan päiväkodin vieressä sijaitsevaan vanhustentaloon.

Vanhempien kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä: heti lapsen tullessa päivähoitoon tehdään yhdessä perheiden kanssa lasten hoito- ja varhaiskasvatussuunnitelmat . Säännölliset kasvatuskeskustelut ovat päiväkodissa 1-2 kertaa vuodessa ja perhepäivähoidossa harvemmin. Lisäksi on vuosittain vanhempainiltoja, toiminnallisia tapahtumia ja juhlia.

Muita päivähoitoon yhteistyökumppaneita ovat koulu, neuvola, kotihoito, lastensuojelu, kasvatus- ja perheneuvola, kehitysvammanneuvola, Tays, Oriveden kiertävä erityislastentarhanopettaja, puheterapeutti, seurakunta ja MLL.

Päivähoito on lakisääteistä toimintaa (laki lasten päivähoitosta) ja perheillä on subjektiivinen oikeus päivähoitopaikkaan. Tavoitteena on järjestää lapsille sekä päivähoitoa että varhaiskasvatusta yhteistyössä perheiden kanssa. Päivähoito tukee sekä lasten kasvua että kehitystä ja tarjoaa lisäksi monipuolisia toimintamahdollisuuksia. Laatusuosituksena toimii varhaiskasvatussuunnitelma, jota päivitetään henkilökunnan kanssa. Vanhemmille tehdyt käyttäjäkyselyt varmistavat myös laatua.

Huolen aiheena on ollut tilojen ja henkilökunnan riittävyys , sillä päivähoitolla on työllisyyden parantuessa suuri kysyntä. Myös subjektiivinen oikeus ja lastensuojelun tukitoimet ovat lisänneet päivähoitoon kysyntää. Päivähoidossa näkyvät nopeasti työllisyyden muutokset: vuonna 2008 päivähoitoon kasvu oli voimakas lähes koko vuoden, mutta jo vuoden 2008 loppupuolella tarve alkoi hiukan hiipua lomautusten myötä.

Päivähoidon turvallisuus ja viihtyvyys asettaa toimitiloille vaatimuksia. Rakennusten ja alueiden suunnitelmallinen kunnossapito on välttämätöntä.

Päiväkodissa on järjestetty lapsiparkki kotona oleville lapsille 2-3 kertaa vuodessa yhdessä kotihoitoon kanssa. Tarvetta olisi lisätä sitä esim. kerran kuukaudessa tapahtuvaksi

Päiväkodin pihassa leikitään talvisia leikkejä

Lasten kotihoidon tuki

Vaihtoehto lapsen kunnalliselle päivähoidolle on lakisääteinen lasten kotihoidon tuki. Sitä maksetaan alle 3-vuotiaasta lapsesta, joka ei ole kunnallisessa hoidossa. Jos alle kouluikäinen lapsi on hoidossa yksityisessä päivähoidossa, siihenkin saa lakisääteistä yksityisen hoidon tukea.

Lasten hoidon tuen saajia oli vuonna 2008 keskimäärin 28 perhettä, ja yksityisen hoidon tuensaajia satunnaisesti.

Sekä lasten kotihoidon tukea että yksityisen hoidon tukea haetaan Kelasta. Tuen rahoittaa kunta. Juupajoella maksetaan lakisääteistä tukea, kunnan harkinnanvarainen kuntalisä ei ole käytössä.

KOULUIKÄISTEN PALVELUT

Peruskoulu

Juupajoella peruskouluikäisiä lapsia on yhteensä 219 (syyskuu 2008). Kunnassa on 3 koulua: Kirkonkylän ja Lylyn koulut, joissa luokat 1-6 sekä Juupajoen koulukeskus Korkeakoskella, jossa luokat 1-9.

Lasten kasvatusvastuu on vanhemmilla, ja peruskoulun tehtävä on tukea vanhempia kasvatustehtävässä.

Esiopetus

Esiopetusta järjestetään Lylyn koululla niille oppilaille, jotka aloittavat peruskoulunsa siellä. Esikoululaisten opetuksesta vastaa alkuopetuksen luokanopettaja, hänellä on apuna koulunkäyntiavustaja. Esiopetusta on ma-pe 4h/päivässä. Vuotuinen tuntimäärä tasataan lukuvuoden aikana pidettävillä ylimääräisillä vapaapäivillä. Päiväkoti antaa esiopetusta pääosin Kirkonkylän ja Korkeakosken lapsille, ja siellä opetusta annetaan maanantaista torstaihin 5 tuntia päivässä.

Esiopetuksen perustana on esiopetuksen opetussuunnitelma, joka on tehty yhteistyössä alkuopetuksen ja päiväkodin esiopetuksen kanssa.

Perusopetus, luokat 1-6

Perusopetusta luokilla 1-6 järjestetään 3 koululla Juupajoella. Kirkonkylässä on 3 luokanopettajaa, Lylyssä 2 luokanopettajaa ja Juupajoen koulukeskuksessa 5 luokanopettajaa. Lisäksi kouluilla on yhteinen kiertävä englannin kielen opettaja. Opetusryhmät ovat pieniä, vaikka opetusta annetaankin yhdysluokissa. Suurin opetusryhmä on 23 oppilaan yhdysluokka, mutta ryhmälle on käytössä opetusryhmää pienentäviä jakotunteja.

Perusopetus, luokat 7-9

Perusopetusta luokilla 7-9 järjestetään Juupajoen koulukeskuksessa Korkeakoskella. Oppilaita näillä perusopetuksen yläluokilla on yhteensä 74. Luokilla 7-9 opettaa yhteensä 14 opettajaa. Moni heistä opettaa myös luokkia 1-6. Jokainen ikäluokka opiskelee pääsääntöisesti kahdessa ryhmässä, mutta osa opetuksesta on myös koko ikäluokan ryhmässä. Opetusryhmät ovat keskimäärin pieniä alle 20 oppilaan ryhmiä. Pienet ryhmäkoot ovat myös mahdollistaneet oppilasmäärään nähden laajan valinnaisaineiden määrän.

Erytisopetus ja koulunkäyntiavustajat

Juupajoen peruskoulussa erityisopetusta hoitaa yksi laaja-alainen erityisopettaja. Hänen lisäksi yksi luokanopettaja hoitaa pienen osan erityisopetuksesta. Erytisopetus on oppilaille osa-aikaista, erityisluokkaa ei kunnassamme ole. Erytisluokkien opetusta ostetaan tarpeen mukaan naapurikunnista.

Juupajoen peruskoulussa on yksi vakinainen koulunkäyntiavustaja ja lisäksi on 3 tilapäistä kouluavustajaa.

Kouluruokailu

Juupajoen jokaisessa koulussa on oma valmistuskeittiö ja henkilökunta. Ruokahuollosta vastaa kunnan ruokapalveluyksikkö.

Koulumatkat

Juupajoen peruskoulun oppilaista noin 40 % on oikeutettu koulukuljetuksiin. Alkuopetuksen (luokat 1-2) oppilaat ovat oikeutettuja kuljetukseen, jos koulumatkan pituus on yli 3 km ja muut, jos matkan pituus on yli 5 km. Esikoululaisille järjestetään maksuton kuljetus matkan pituudesta riippumatta. Kantatien 58 (Orivesi-Keuruu) ja Korkeakoski-Juupajoki tien risteys on myös katsottu vaaralliseksi, ja koulukuljetus on järjestetty oppilaille, jotka joutuisivat risteuksen ylittämään.

Koulumatka kuljetaan julkisilla vuoroilla niiltä osin kuin se on mahdollista.

Tukioppilastoiminta ja oppilaskunta

Yläkoulussa toimii tukioppilaita, ja oppilaskuntatoiminta on alkanut kaikilla kouluilla lukuvuonna 2008-2009.

Oppilashuolto

Peruskoulun oppilashuoltoryhmään kuuluvat koulun rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä. Oppilashuoltoryhmä toimii koulukeskuksen lisäksi myös muilla kouluilla. Oppilashuollon kehittämiseksi ollaan mukana valtakunnallisessa projektissa.

Koulukuraattori ja koulupsykologi

Sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijä pitää vastaanottoa koulukeskuksessa viikoittain iltapäivällä oppilaille, vanhemmille ja opettajille. Koulupsykologia ei ole, mutta palveluja, esim. koulukypsyyden arviointia, ostetaan jonkin verran.

Koulun kerhotoiminta

Koulujen kerhotoiminta on ollut vähäistä. Sitä on tarkoitus virkistää, sillä kunta on saanut Opetusministeriöstä projektirahaa kerhotoiminnan kehittämiseen.

Koululaisten iltapäivähoito

Koululaisten iltapäiväkerhotoimintaa ei ole. Pienimmille koululaisille (1-2-luokkalaisille) pyritään järjestämään tarvittaessa päivähoitopaikka.

Puutöiden tekoa koulukeskuksessa

Puutyön opetusta koulukeskuksessa

Tulevaisuus/ uhkat

Juupajoen peruskoululaisten määrän väheneminen tuo paineita henkilöstön määrän vähentämiseen, toiminnan keskittämiseen ja kustannusten tasapainottamiseen. Erityisopetuksen tarve ei vähene vaikka oppilasmäärät pienenevät. Epätietoisuus toiminnan muutoksista voi herättää henkilöstön kiinnostuksen lähialueen muista työpaikoista.

Kouluterveydenhuolto

Koululaisten terveystarkastukset toteutuvat enimmäkseen hyvin, suositusten mukaisesti. Terveystarkastaja tarkastaa kaikki oppilaat lukuvuosittain, ja lisäksi tarvittaessa kontrollikäynnit lukuvuoden lopussa

Lääkärintarkastukset on aiemmin tehty luokille 2, 5 ja 8, mutta lääkäripulan takia ei lukuvuonna 2007-2008 tarkastuksia pystytty toteuttamaan kuin 8.luokkalaisille. Uuden asetuksen mukaisesti määräaikaistarkastukset tehdään 1-, 5- ja 8-luokkalaisille.

Vanhemmat osallistuvat tarkastuksiin melko harvoin.

Kouluterveydenhoitaja osallistuu opettajankokouksiin. Yhteistyö yläkoulussa toimii hyvin, alakoulujen oppilashuolto hakee vielä muotoaan.

Kehittämistarpeita:

- laaja-alaisiin terveystarkastuksiin pyrkiminen, ja luokanvalvojan/luokanopettajan kanssa keskustelu ennen tarkastusta
- vanhempien osallistuminen ja vanhempien tarpeiden/toiveiden kartoittaminen
- osallistuminen vanhempainiltoihin
- tiedonsiirron varmistaminen (erityisopettaja/rehtori tms.) säännöllisesti
- jatkohoitoon ohjaaminen (perheneuvola, psykologi) toimivammaksi

NUORTEN PALVELUT

Toisen asteen koulutus

Juupajoella ei ole toisen asteen oppilaitoksia. Peruskoulun päättävistä nuorista lukioon hakeutuvat valitsevat yleisimmin Oriveden tai Mäntän lukion. Korkeakoskelta on myös melko hyvät kulkuyhteydet opiskella Tampereella.

Ammatillisen koulutuksen oppilaitoksista suosituin on Mäntän seudun koulutuskeskus (tuleva Sastamalan koulutuskuntayhtymä), jonka koulutuskuntayhtymän jäsen Juupajoki on.

Koulupudokkaat

Peruskoulu ohjaa oppilaita hakeutumaan toisen asteen koulutukseen peruskoulun jälkeen. Erityistä huomiota tarvitsevat ne nuoret, jotka eivät pääse, eivät aloita tai keskeyttävät toisen asteen koulun hyvin nopeasti ja jäävät kotiin. Näiden "koulupudokkaiden" etsimiseksi ja

ohjaamiseksi kunta on mukana sekä Kangasalan että Mäntän ”Etsivän nuorisotyön” hankkeissa, joita Opetusministeriö rahoittaa..

YHTEISET PALVELUT

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Opetusmahdollisuudet:

Oriveden seudun kansalaisopisto (opetusta Juupajoella)

- musiikin perusopetus
- lasten ja nuorten kuvataiteen perusopetus
- käsityön perusopetus

- tanssin perusopetus
- haku syksyllä, katso tarkemmin www.orivesi.fi

Merikanto-opisto

- musiikin opiskelu musiikkiopistotason tutkintoihin asti
- haku keväällä, katso tarkemmin www.virrat.fi/musiikkiopisto
- pianonsoiton opetusta Juupajoella, muut soittimet Vilppula-Mänttä

Pirkanmaan käsi- ja taideteollisuus ry

- Käsityökoulu Näpsä Vilppulan käsityökeskuksessa , Orivedellä toiminta yhteistyössä kansalaisopiston kanssa
- käsityön perusopinnot
- ryhmiä eri-ikäisille lapsille, nuorille ja aikuisille
- haku Vilppulan ryhmiin toukokuussa

Gösta Serlachiuksen taidesäätö

Taidemuseon sivuilta www.serlachiuseum.fi/taidekasvatus löytyy paljon tietoa ja mahdollisuuksia taiteen opiskeluun verkossa.

LASTENSUOJELU JA SOSIAALITYÖ

Lastensuojelulain mukaan lapsella on oikeus erityiseen suojeluun ja huolenpitoon, turvalliseen ja virikkeitä antavaan ympäristöön ja tasapainoiseen ja virikkeitä antavaan kehitykseen.

Lapsen oikeudet turvataan kehittämällä kunnan palveluja ja siten vaikuttamalla lapsen kasvuoloihin, tukemalla vanhempia lapsen kasvatuksessa ja toteuttamalla lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua.

Lapsen polku lastensuojelussa

→ Lapsesta herää huoli päivähoidossa, terveydenhoidossa, koulussa, nuorisotoimissa yms. Neuvonpito lapsen ja/tai vanhempien kanssa. Tavoitteena on huolesta puhuminen ja mahdollisesti ohjaus tarvittaviin palveluihin. Perheen turvaverkon rakentaminen yhteistyötahojen kanssa (mm. neuvola, päiväkotiki, koulu, sukulaiset) selkeyttää tilannetta. Sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, päivähoidon johtaja, opettaja tai vastaava voivat toimia ohjaajina.

→ Jos huoli lapsesta kasvaa ja sovitut toimet eivät toteudu, niin on syytä ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään. Lastensuojeluilmoituksen saatuaan sosiaalityöntekijä päättää seitsemän arkipäivän aikana, onko lastensuojelutarpeen selvitys tarpeellinen.

→ Lastensuojelutarpeen selvityksen tavoitteena on tutkia riskien ja ongelmien merkitystä lapsen sen hetkessä elämäntilanteessa ja myös tulevaisuudessa. Selvitys on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa.

→ Selvityksen jälkeen joko asiakkuus loppuu tai sitten perheen kanssa laaditaan asiakassuunnitelma. Siihen kirjataan tuen tarve, palvelut ja muut tukimuodot.

→ Avohuollon tukitoimia ovat mm. sosiaalityöntekijän antama tuki, perhetyö, päivähoito, tukihenkilö ja tukiperhetoiminta, hoito- ja terapiapalvelut, lomatoiminta, taloudellinen tuki, lyhytaikainen avohuollon sijoitus kodin ulkopuolelle. Näiden toimien tavoitteena on tukea lapsen ja hänen perheensä elämää heidän omassa elinympäristössään.

→ Jos avohuollon tukitoimet eivät auta lasta ja hänen perhettään, on harkittava lapsen huostaanottoa. Kun lapsi otetaan huostaan, hänet sijoitetaan sijaisperheeseen tai perhekotiin/lastenkotiin. Sijoitus pyritään tekemään yhteisesti neuvotellen lapsen ja vanhempien kanssa.

→ Jos lapsi itse vaarantaa terveytensä tai kehitystään tai puutteet lapsen olosuhteissa vaarantavat hänen terveyttä tai kehitystä, kiireellinen sijoitus kodin ulkopuolelle on ainoa mahdollisuus.

→ Huostaanotto päättyy, kun lapsi täyttää 18 vuotta. Perusturvalautakunta vastaa sijoitetun lapsen jälkihuollosta 21 ikävuoteen asti. Nuorta tuetaan itsenäisen elämän alkuun niin taloudellisesti kuin henkisesti.

PERHETYÖ JA KOTIHOITO

Perhetyö on lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Sen tavoitteena on auttaa perhettä suoriutumaan arkielämän tilanteissa, tukea vanhempia lapsen kasvatuksessa ja ohjata perhettä tarvittaviin palveluihin. Perhetyö on suunnitelmallista kotiin annettavaa apua. Työskentelyn tavoitteet pohditaan yhdessä perheen, sosiaalityöntekijän, perhetyöntekijän ja mahdollisten yhteistyötahojen kanssa.

Lapsiperheillä on tarvetta kotihoitoapuun äidin väsymisen, sairauden, raskauden tai synnytyksen, perhetilanteen tai jonkin vastaavan muun syyn takia, mutta sitä ei pystytä

järjestämään. Kotihoito auttaisi erityisesti pienten lasten vanhempia ja yksinhuoltajia, joten lisäresurssin tarvetta olisi.

LAPSEN HUOLTO, TAPAAMINEN JA ELATUSAPU EROKILANTEISSA

Lapsen vanhemmat voivat tehdä sopimuksen lapsen **huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta**, jos lapsi on syntynyt avioliiton ulkopuolella tai avioeron jälkeen. Lastenvalvoja vahvistaa sopimuksen ja lähettää siitä tiedon maistraattiin. Mikäli lastenvalvojan ohjaamisessa neuvotteluissa sopimusta ei saada aikaan, asia on hoidettava käräjäoikeuden kautta. Vuonna 2008 vahvistettiin 16 sopimusta lapsen huollosta, asumisesta tai tapaamisesta.

Elatusapu

Lapsen vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa, on velvollinen maksamaan elatusapua. Elatusapu vahvistetaan elatussopimuksella. Lastenvalvoja neuvottelee siitä yhdessä lapsen vanhempien kanssa. Mikäli vanhemmat eivät pääse sopimukseen elatusavusta, asia on hoidettava käräjäoikeuden kautta. Lapsella on oikeus saada elatusta siihen asti kun hän täyttää 18-vuotta. Tämän ikärajan jälkeenkin nuorella on oikeus saada elatusta koulustaan varten. Vuonna 2008 vahvistettiin 14 elatussopimusta.

KASVATUS- JA PERHENEUVOLA

Juupajokelaiset voivat käyttää Oriveden kasvatus- ja perheneuvolan palveluja. Kasvatus- ja perheneuvolassa tehdään perhekeskeistä asiakastyötä ja annetaan asiantuntija-apua kasvatus- ja perheasioissa toimimalla yhteistyössä koulu-, sosiaali- ja terveydenhoidon viranomaisten kanssa.

Yksilö-, pari- ja perhetutkimuksia ja terapiaa sekä neuvontaa ja ohjantaa alle 16-vuotiaiden lasten ja nuorten kasvatukseen ja kehitykseen sekä perhe-elämään liittyvissä ongelmissa silloin, kun esim.

- perheessä on äkillinen kriisi tai ristiriitoja ja vuorovaikutusongelmia, joihin omat keinot eivät tunnu riittävän
- lapsi tai nuori on sulkeutunut, pelokas, levoton, hänellä on kastelua, nukkumisongelmia ym.
- lapsen kehitys on hidasta tai lapsen koulunkäyntiin liittyy oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia
- lapsella on vaikeuksia kotona, päivähoitossa, koulussa ja/tai kaveripiirissä
- tarvitaan lausuntoa lasten asioissa
- vanhemmat toivovat tukea lapsen kasvatukseen

Työskentely on tiimityötä asiakasperheen kanssa, työntekijöillä on erikoistumiskoulutus. Muut lapsen asiassa työskentelevät viranomaiset ovat perheen luvalla mukana tilanteen arvioinnissa ja verkostotyössä. Käynnit ovat ilmaisia, luottamuksellisia ja vapaaehtoisia. Lähetettä ei tarvita.

LIIKUNTATOIMI

Kuntosali

Kuntosali on Juupajoella enimmäkseen itsenäisesti käytettävä palvelu, johon nuorisotoimen nuorisosihteeri-liikunnanohjaaja on antanut käytön opastusta ja pitänyt avointen ovien päiviä. Juupajoen kuntosalin itsenäisen käytön alaikäraja on seitsemäntoista vuotta, joten lasten ja nuorten palveluihin kuntosali ei ole erityisemmin lukeutunut.

Keväällä 2008 aloitettiin projekti nuorisosihteerin ja koulukeskuksen opinto-ohjaajan yhteistyöllä, jossa nuorisosihteeri-liikunnanohjaaja aloitti valikoidulle yläasteikäiselle poikaryhmälle suunnatun kuntosalikerhon. Kerhon tavoitteena oli tarjota syrjäytymisuhan ja/tai harrastusten puutteessa oleville nuorille mahdollisuus ilmaiseen, lähellä olevaan yhteisölliseen harrastukseen. Kerhoa jatkettiin osallistujien innokkuuden vuoksi syksyllä 2008. Keväällä 2009 kuntosalikerhon toimintamuotoja joudutaan pohtimaan uudelleen; kerhon suosiosta huolimatta alun perin kohteena olevat nuoret eivät täysin ole sisäistäneet valvonnan merkitystä. Tilanne elää koko ajan tarpeen ja resurssien mukaan nuorten parasta ajatellen.

Liikuntahalli

Liikuntahallilla tarjoutuu mahdollisuus vuokrata salia yksityiseenkin käyttöön. Lasten ja nuorten liikuntahallin käyttöön rohkaisevat kuitenkin enemmän urheiluseurat.

Ohjattu toiminta

Nuorille ohjattua toimintaa on kevästä 2009 lähtien nuorisosihteeri-liikunnanohjaajan vetämät showtanssikerho ja Löydä liikunta –kerho. Lapsille on oma satuliikuntakerho. Kerhojen päätavoitteena on monipuolistaa liikuntatarjontaa ja innostaa nuoria myös omaehtoiseen liikkumiseen.

Urheilu- ja uimakoulut

Kunnan perinteeksi muodostuneet kesäharrastukset ovat suosittuja lasten ja nuorten keskuudessa. Urheilukouluja ohjaa joka kesä kesätyöntekijä, uimakouluja Nuorisosihteeri-liikunnanohjaaja yhdessä joka vuosi erikseen palkatun työntekijän kanssa.

Urheiluseurojen tukeminen

Suuren osan lasten ja nuorten liikuntaharrastuksesta Juupajoella muodostavat urheilu- ja nuorisoseurat, joita kunta tukee rahallisesti joka vuosi jaetuilla avustuksilla sekä tarjoamalla toimintatiloja.

Huolenaiheet

Erytisesti pienille lapsille on toivottu enemmän liikunnallista toimintaa. Lukuvuoden 2008-2009 aikana alkaneiden liikuntakerhojen tulevaisuus olisi varmistettava tarjonnan monipuolisuuden takaamiseksi. Pienessä kunnassa mahdollisuudet ovat kuitenkin rajatut, ja toiminta voi usein kaatua ohjaajan puutteeseen. Myös pienten ryhmien toiveet tarjonnan monipuolistamisesta saattavat helposti kääntyä resurssien tuhlaamiseksi.

Kehittäminen ja tulevaisuus

Kunnan pienuus on myös mahdollisuus: eri tahojen on helppo pitää yhteyttä ja tarttua täsmällisiin tarpeisiin. Tästä hyvänä esimerkkinä on keväällä toteutettu kuntosalikerho, joka perustettiin nimenomaan nuorille, jotka opinto-ohjaajan arvion mukaan sitä tarvitsivat. Tällaista yhteistyön mallia voisi laajentaakin. Nuorisosihteeri-liikunnanohjaajan tavoitteena on myös yhä enemmän lähestyä nuoria suoraan erilaisten kanavien kautta.

Showtanssia liikuntahallissa

NUORISOTOIMI

Nuorisotila Nuokkari

Nuokkarin toiminnasta vastaa kunnan nuorisosihteeri-liikunnanohjaaja pääosin yksin. Nuokkarilla toteutetaan enimmäkseen avointen ovien toimintaa, poikkeuksena muutamat ohjelmalliset illat vuosittain. Nuokkari on auki kahdesta neljään iltaan viikossa.

Leirit

Leirit ovat myös muodostuneet perinteeksi Juupajoella, ja osallistujia määrät ovat verraten hyvät. Leirit työllistävät muutamia kunnan nuoria vuosittain ja tuovat yhteen lapsia ja varhaisnuoria kunnan eri osista.

Nuorisoyhdistysten tukeminen

Nuoriso- ja muut yhdistykset (mm. Juupajoen eräpartio, 4H-yhdistys, Juupajoen demokraattiset pioneerit ja MLL:n Juupajoen osasto, VPK) tarjoavat erittäin suuren osan harrastusmahdollisuuksista Juupajoella. Kunta tukee yhdistyksiä rahallisesti vuosittain jaetuilla avustuksilla sekä tarjoamalla toimintatiloja. Kunta tekee myös yhteistyötä MLL:n ja 4H:n kanssa kesäleirien järjestämisessä.

Huolenaiheet

Erityisesti pienemmille lapsille harrastusmahdollisuuksia on monia, mutta nuoret eivät saa tarpeeksi ohjattua toimintaa. Nuokkarin aukiolo ja toimintamallit ovat myös keskustelua herättäviä: toisaalta vapaa oleskelu on nuorten kesken toivottua, toisaalta pelkästään tämä ei houkuttele määrältään monia nuoria valvotun vapaa-ajan viettoon. Nuoria asuu kunnan kaikissa kylissä, ja Nuokkarin olisi pystyttävä herättämään mielenkiintoa niin, että sinne saavutaan kauempaakin. Vaihtoehtoisesti eri kylissä olisi kehitettävä omia nuorisotiloja. Suurimpana ongelmana kehittämistyölle niin Juupajoen Korkeakoskella kuin muissa kylissä on työvoimaresurssien puute: nuorisosihteerin on kunnan ainoa nuoriso-ohjaaja.

Kunnan nuorisotyöstä puuttuu myös tällä hetkellä säännöllinen ehkäisevä päihdetyö, valistustyötä tehdään vain henkilöohjauksena muun nuorisotyön lomassa. Syksyllä 2008 järjestetyn päihdekasvatustempaus ansaitsisi säännöllistä jatkoa esim. joka syksy/kevät.

Kehittäminen ja tulevaisuus

Nuokkarilla on syksyn 2008 aikana järjestetty eri teemalla tapahtumia, jotka ovat elävöittäneet toimintaa ja kasvattaneet Nuokkarilla kävijöiden joukkoa huomasti. Nuokkarin yhteyteen järjestetty bänditila ja ohjattu bändikerhotoiminta myös monipuolistavat vapaa-ajanvieton mahdollisuuksia. Yhä suurempi määrä nuoria tulee tutuiksi nuorisotilojen ja nuoriso-ohjaajan kanssa, ja saa mahdollisuuden harrastaa valvotusti mutta vapaasti. Nuokkarin toiminta vaatii kuitenkin jatkuvaa kehittämistä ja yhteisten pelisääntöjen päivittämistä. Toiminnan parantaminen kaipaa tuekseen työntekijöitä tai vapaaehtoisia. Eri hankkein pyritään myös edelleen monipuolistamaan nimenomaan nuorten harrastusmahdollisuuksia ja innostusta niiden piiriin löytämiseen.

Päihdekasvatuksen säännöllistäminen sekä nykytilanteessa tarpeellinen poliisin järjestämä valistus vaativat erityistä huomiota jatkuvuuden turvaamiseksi ja tilaisuuksien jatkotyöstön sekä vaikutusten seuraamiseksi.

Seuraavana kehittämiskohteena on nuorten kuulemis-järjestelmä. Tähän mennessä nuorten kanavana on ollut oppilaskunta ja välitön yhteys nuorisosihteeriin. Toiminta ei vielä tällaisenaan kuitenkaan riitä ; nuorisovaltuusto pyritään saamaan käyntiin vuonna 2009.

KIRJASTO

Juupajoen kirjaston lapsilainaaajista eli alle 15-vuotiaista 125 käytti kirjastokorttiaan vuonna 2008 , joten kirjasto on erittäin paljon käytetty kunnallinen palvelu. Käyttäjälukuja arvioitaessa on otettava huomioon, että varsinkin pienimmille lapsille lainaavat vanhemmat omilla korteillaan, joten käyttäjämäärä on vielä suurempi. Lasten ja nuorten kaunokirjojen lainamäärä oli vuonna 2008 Juupajoella 8600.

Kirjasto mahdollistaa sen, että kaikki kuntalaiset, varakkuudesta riippumatta, voivat löytää lukemisen ilon. Sama pätee tietenkin lapsiin ja nuoriin. Kirjasto järjestää tällä hetkellä kirjastonkäytönopetusta lapsille. Kirjastossa käyvät niin ala-asteikäiset kuin päivähoitolapsetkin tutustumassa kirjastoon, opettelemassa, miten lainataan, miten kirjan löytää, kuinka saa kortin jne. Käynnit riippuvat paljon opettajan innokkuudesta.

Kehittämissuunnitelmina voisi mainita satutuntien aloittaminen, mahdollisesti kirjavinkkaus , ja kirjastonkäytönopetusta voisi lisätä esimerkiksi yläkoululaisille. Myös lasten ja nuorten osastoille voisi miettiä uutta järjestystä.

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT TOIMITILAT

Neuvolat, päivähoito ja koulut toimivat asianmukaisissa toimitiloissa. Lylyn koulu kaipaa peruskorjausta. Päivähoidossa saadaan kesällä 2009 käyttöön ryhmäperhepäivähoitoa varten saneeratut toimitilat.

LEIKKIKENTÄT

Kunnan ylläpitämiä leikkikenttiä on koulujen yhteydessä Kirkonkylässä, Lylyssä ja Korkeakoskella, päiväkodissa ja lisäksi Lylyssä yksi ja Korkeakoskella kolme. Niiden ylläpito vaatii jatkuvaa seurantaa ja kohentamista.

Pirttikankaan uimarannalla

4. LASTEN JA NUORTEN OSALLISTUMISMAHDOLLISUUDET

Maan hallitusohjelmaan on kirjattu lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma, jossa tavoitellaan lapsilähtöistä yhteiskuntaa, hyvinvoivia lapsiperheitä ja syrjäytymisen vähentämistä.

Osallisuuden ja osallistumisen lisääminen on yksi keino vähentää syrjäytymistä. Jos lapset, nuoret ja perheet kokevat olevansa arvostettu osa yhteiskuntaa, ja jos heillä on vielä mahdollisuus osallistua omien asioidensa hoitoon, syrjäytyminen vähenee.

Nuorisolain mukaan nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Juupajoella vanhemmilla on säännöllinen vaikutuskanava päivähoitossa ja peruskoulussa, sillä niissä järjestetään säännölliset vanhempien tapaamiset ja myös vanhempainillat. Lisäksi kaikilla kouluilla on vanhempainneuvosto.

Oppilaskuntatoiminta on alkanut syyskaudella 2008.

Peruskoulun jälkeen nuoret siirtyvät oppilaitoksiin kunnan ulkopuolelle, ja se vaikeuttaa nuorten toimintafoorumien järjestämistä.

5. LASTEN JA NUORTEN PARISSA TOIMIVAT YHTEISÖT JA JÄRJESTÖT

YHTEISÖT JA JÄRJESTÖT

Juupajoen seurakunta

Juupajoen seurakunta järjestää alle kouluikäisille päiväkerhotoimintaa, varhaisnuorille (7-14-vuotiaille) musiikkikerhoa ja lapsikuoroa, kerhoja ja leiritoimintaa ja nuorille rippikoulun, isoskoulutusta, nuorten iltoja, retkiä ja leirejä.

Seurakunnan perhetyöhön kuuluvat vanhempainillat, erilaiset tapahtumat ja perheretket sekä perhejumalanpalvelukset.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Juupajoen paikallisyhdistys

MLL pitää perhekahvilaa, joka on avoin tapaamispaikka pikkulasten vanhemmille ja lapsille. Leikkikerhoja pidetään alle kouluikäisille, ja taidekerho on sekä alle että yli 7-vuotiaille. Yläkouluikäisille on teatterikerho, ja tukioppilastoimintaa tuetaan kouluttamalla.

Juupajoen 4 H-yhdistys

4H-yhdistys pitää kerhoa sekä järjestää erilaisia käden taidon kursseja (mm. kasvisvärjäys, kalastus, kokkikerho, palloilukerho). Leiritoimintaa yhdessä kunnan kanssa. Myös vaellusretkiä on tehty. Kesäaikaan järjestettiin kesätyötä nuorille pihapalvelussa.

Juupajoen eräpartio

Lippukunnassa toimii kolme vartiota 10-14-vuotiaille. Pienten lasten Sudenpenturyhmä on tauolla, koska aikuisia ohjaajia ei ole saatu. Toimintaan kuuluu kokoontumisia, merkkien suoritusta, retkiä ja leirejä.

Juupajoen demokraattiset pioneirit

Toimintaa on peruskouluikäisille. Kerran viikossa on kerhokokoontuminen, jossa askarrellaan ja harjoitetaan käden taitoja, ja kerran viikossa on vuoro liikuntahallilla. Lisäksi on retkiä.

Juupajoen Urheilijat

Eryteisesti nuorille suunnattua toimintaa on 6-9-luokkalaisten tyttöjen lentopallo/sulkapallopelit kerran viikossa. Lisäksi yläkouluikäisiä poikia käy miesten salibandiharjoituksissa.

SB Juupajoen Junnut

Urheilujärjestö antaa liikuntakasvatusta salibandin avulla. Toiminnassa on mukana noin 60 lasta ja nuorta (6-17 v). Harjoituksia noin 11 tuntia viikossa, pelataan sekä sarjassa että muuten.

Korkeakosken VPK:n nuoriso-osasto

VPK:n nuoriso-osasto (7-17-vuotiaita) kokoontuu joka toinen viikko harjoittelemaan vpk-taitoja kuten ensiapua, liikuntaa, ryhmätyötä yms. Vetäjinä toimivat varsinaisen hälytysryhmän jäsenet.

Järjestöjen toimintatiedot ovat syyskuulta 2008.

JÄRJESTÖJEN YHTEISET HUOLENAIHEET JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Aikuisten ohjaajien puutetta koetaan monessa järjestössä. Yläkouluikäisiä ja peruskoulunsa päättäneitä ei ole saatu mukaan toimintaan, vaikka heillä voisi olla tarvetta ohjattuun toimintaan ja myös he voisivat osaltaan olla mukana järjestämässä toimintaa.

Yleisinä asioina tuli keskustelussa esille lapsiperheiden perhekeskeisyyden merkitys: ei aina tarvitse olla harrastamassa, se voi lisätä rauhattomuutta. Suvaitsevaisuuden lisääminen ja erilaisuuden sietäminen ja kiusaamiseen puuttumista pidettiin tärkeänä.

Kunnan palveluihin ja lapsiperheiden tukemiseen toivottiin kotihoitoapua. Pikkulasten kotona hoitamiseen taloudellista tukea lasten kotihoidon tuen kuntalisällä. Päivähoidon ja perusopetuksen laadun varmistaminen riittävän pienillä ryhmillä koettiin tärkeänä.

Koululaisten kerhotoimintaa tarvitaan, pienemmille iltapäiväkerhoja ja isommille harrastuskerhoja.

Teiden valaistus ja kunnossapito on tärkeää, koska erilaisista harrastuksista ja kerhoista tullaan ilta-aikaan, jolloin on pimeää. Esimerkiksi Korkeakoskella rotkon kulkuväylä tarvitsee hyvän valaistuksen.

6. LASTENSUOJELUN TARVE

Lastensuojeluilmoitukset

Uuden lastensuojelulain mukaisia ilmoituksia tuli vuonna 2008 yhteensä 16. Yleisin syy ilmoitukseen on ollut lapsen oman käytöksen aiheuttama kasvun vaarantaminen (esimerkiksi päihteiden käyttö), mutta ilmoituksia tulee myös lapsen huolenpidon laiminlyönnistä, esimerkkinä vanhempien päihteiden käyttö. Ilmoituksia tulee pääosin viranomaisilta, mutta myös yksityishenkilöiltä. Koulun aktivoituminen on merkittävä myönteinen muutos. Lastensuojelulakiin liittyvää koulutusta on järjestetty opettajille ja koulun vanhempainilloissa, ja se on lisännyt opettajien tietoa ja aktiivisuutta.

LASTENSUOJELUILMOITUS
**Jokainen, jolla herää huoli lapsen
tai nuoren hyvinvoinnista, terveydestä tai
kehityksestä, voi tehdä lastensuojeluilmoituksen
sosiaalitoimistoon. Huolestumisen voi aiheuttaa
lapsen hoidon ja huollon laiminlyönti, huono
kohtelu, pahoinpitely, nuoren tai vanhempien
runkas päihteiden käyttö, mielenterveyden
ongelmat tai perheen voimakkaat ristiriidat.**

Lakisääteisiä **lastensuojelutarpeen selvityksiä** ei ole vuoden 2008 ilmoitusten perusteella jouduttu tekemään. Lastensuojelutarpeen selvityksen tekeminen määräajassa on haastava tehtävä, kun kunnassa on yksi sosiaalityöntekijä ja selvitys on tehtävä parityönä. Perusturvajohtaja on johtava viranhaltija ja päätöksentekijä lastensuojeluasioissa, ja sen vuoksi hän ei voi osallistua selvityksen tekemiseen. Työparina toimii perhetyöntekijä, päivähoidon työntekijä, terveydenhoitaja tms., ja joissakin tapauksissa, esimerkiksi loma-aikoina, joudutaan sosiaalityöntekijän palvelua ostamaan joko naapurikunnasta tai yksityiseltä palveluntuottajalta.

Lastensuojelun **sijais- ja jälkihuollossa** oli vuoden 2008 lopussa kolme lasta tai nuorta.

Avohuollon tukitoimista käytetyin on pikkulasten kohdalla päivähoito. Myös lastenneuvolan tehostettua palvelua käytetään. Perhetyö on vakiinnuttanut asemansa. Taloudellista tukea myönnetään silloin kun sen arvioidaan auttavan. Avohuollon tukitoimien piirissä oli vuonna 2008 yhteensä 16 lasta.

Sijaishuoltoa käytetään sekä lyhytaikaisesti avohuollon sijoituksena että huostaan otettujen lapsien kohdalla. Sijoituspaikka räätälöidään lapsen iän ja tarpeen mukaan, se voi olla perhehoito, perhekoti tai laitos. Pikkulasten kohdalla pyritään perhesijoitukseen. Sijaishuoltoa tarvitaan yleensä 1-2 lapselle vuosittain, mutta vaihtelu on suuri, 0- 4 lapsen välillä.

Jälkihuolto järjestetään jokaiselle, joko omassa kunnassa tai muualla. Yleisin jälkihuollon muoto on tuetun asumisen järjestäminen oman kunnan ulkopuolella, koska nuori opiskelee muualla, ja siinä tarvitaan ostopalvelua.

Ottolapsineuvontaa hankitaan sitä tarvitseville yleensä Pelastakaa Lapset ry:n kautta.

7. HUOLENAIHEITA JA KEHITTÄMISKOHTEITA

Lasten ja nuorten elinoloja kuvaavasta tilastoaineistosta löytyy huolenaiheita: Juupajoella on erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria. Myös yksinhuoltajia on paljon.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä on enemmän kuin lähiseudulla, joten koulutusmyönteisyyden ja koulunkäynnin turvaaminen ovat erityisen tärkeitä Juupajoella.

KUNNALLISTEN PALVELUIDEN KEHITTÄMISKOHTEITA

Alle kouluikäiset lapset:

Neuvola: perhevalmennus- ja vanhempainryhmätoiminnan käynnistäminen ja ylläpitäminen. Yhteistyökumppanina pikkulasten vertaisryhmissä on ollut MLL:n perhekahvila. Odotusaikainen kotikäynti voisi olla hyväksi, samoin molempien vanhempien tapaaminen.

Neuvolan ikätarkastuksien sisältöä voisi laajentaa ja syventää ja tehdä yhteistyössä päivähoidon kanssa, kuten on kokeiltukin. Vanhempien toiveita neuvolakäynneistä voisi kartoittaa.

Päivähoito: Päivähoidon henkilöstön ja tilojen riittävyys mitoitetaan tarpeen mukaan. Sekä rakennusten että piha-alueiden turvallisuudesta ja kunnossapidosta huolehtiminen on välttämätöntä sekä turvallisuuden että viihtyisyyden takia. Lapsiparkkitoiminnalle on kysyntää enemmän kuin pystytään järjestämään.

Kouluikäiset lapset

Perusopetus: Peruskoululaisten määrä on vähentynyt , ja se tuo paineita toiminnan sopeuttamiseen eli henkilöstön vähentämiseen, toiminnan keskittämiseen ja kustannusten hallitsemiseen. Epätietoisuus muutoksista vaikeuttaa toimintaa. Erityisopetuksen määrän suhteellinen osuus kasvaa. Koulukäyntiavustajia tarvitaan jatkuvasti 3-5, joten ainakin kolme pitäisi olla vakituisessa työsuhteessa

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhoitajan kuuluminen kouluuyhteisöön on tärkeää: terveydenhoitajan osallistuminen vanhempainiltoihin ja opettajienkokouksiin oppilashuoltoryhmän lisäksi on tärkeää. Myös säännölliset yhteydet luokanvalvojiin ennen terveystarkastuksia, rehtoriin ja erityisopettajiin ovat tarpeen. Vanhempien toiveita kouluterveydenhuollosta kuullaan säännöllisesti.

Peruskoulun jälkeen...

Toisen asteen koulutus: Kaikki peruskoulun jälkeinen koulutus tapahtuu Juupajoen ulkopuolella. Yhteydenpito oppilaisiin ja koulunkäynnin tukeminen toisella paikkakunnalla vaatii järjestelyjä. ”Saattaen vaihto” eli mutkaton siirtyminen toisen asteen koulutukseen on erittäin tärkeä, samoin kuin koulutuksen jatkamisen seuranta. Siinä auttaa tällä hetkellä Etsivän työn projekti, jossa Juupajoki ja Orivesi ovat mukana Kangasalan, Pälkäneen ja Kuhmalahden kanssa.

Lukioon ja ammatilliseen koulutukseen siirtyvät ovat vielä alaikäisiä, joten myös oppilaitosten vastuuta ja yhteydenpitoa vanhempiin pitää korostaa.

Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvolaan ohjataan lapsia ja nuoria, mutta resurssipulan takia vastaanottoaikoja on ollut vaikea saada. Siihen toivotaan parannusta

Pienten lasten liikuntamahdollisuuksia olisi hyvä lisätä. Toiminnan monipuolistamiseen ei ole mahdollisuuksia, koska väestöpohja ei mahdollista kovin yksilöllisiä mahdollisuuksia.

Pienille lapsille on runsaasti harrastusmahdollisuuksia, mutta nuorille ei ole tarpeeksi ohjattua toimintaa. Nuokkarin toimintaan tarvitaan sekä vapaata oleskelua että myös ohjattua toimintaa. Toimintaan osallistuminen pitäisi tehdä mahdolliseksi kaikille, tai eri kyliin järjestää omat nuorisotilat.

Pulmana on resurssipula: yksi nuoriso-liikuntasihteeri ei pysty järjestämään kovin monia toimintoja. Yhteinen ohjaaja naapurikunnan kanssa voisi tuoda lisäresurssia, koska kokoaikaiseen työpanokseen ei ole tarvetta eikä mahdollisuutta.

Leikkikentät

Kunnan yleisten leikkikenttien kunnossapitoa pitää tehostaa. Leikkikentät ovat tärkeitä lasten ja lapsiperheiden kokoontumispaikkoja ja ne tarjoavat myös mahdollisuuden luontaiseen monipuoliseen liikkumiseen, mikä on pikkulapsille erittäin tärkeää. Teiden ja yleisten alueiden valaistus tekee käyttämisen turvallisesti ja vähentää ilkivaltaa.

Perheiden tukeminen

Vanhemmaksi tulemiseen ja vanhempana toimimiseen kannattaa kohdentaa ohjausta ja neuvontaa heti lapsen syntymän jälkeen. Se voisi olla jatkoa neuvolan perhevalmennukselle. Lapsen odotusaikana tulevien vanhempien huomion vie raskaus ja synnytys, joten siinä vaiheessa ei vielä vanhemmuus askarruta mieltä.

Lapsiperheet tarvitsevat apua äidin/ huoltajan väsymisen, sairauden, raskauden tai synnytyksen tai muun perhetilanteen takia. Joskus tarvitaan myös neuvoa, ohjausta ja tukea arkiaskareissa ja kasvatustilanteissa. Kotihoitoapua pystyttiin aiemmin antamaan lapsiperheille, mutta nykyisin ei lainkaan, vaikka tarve olisi suuri. Kotihoitoapu voisi olla merkittävä perheiden tukimuoto.

Vanhempien tukeminen kasvatuksessa on tarpeen. Kasvatuskysymykset pitää ottaa puheeksi neuvolassa, yksittäisen perheen kanssa neuvolakäynnin yhteydessä, ja jatkaa puheeksiottamista vertaisryhmissä, päivähoidon vanhempainilloissa ja peruskoulun järjestämässä tilaisuuksissa. Vanhempainiltoja voi kehittää niin, että asiantuntijoina käytetään opettajien lisäksi nuorisotyön, psykologian, liikunnan, terveydenhoidon ja sosiaalityön osaajia.

Perheen merkitys lapselle ja nuorelle on suuri, ja yhdessäolo oman perheen kesken on vähintään yhtä tärkeä kuin osallistuminen kodin ulkopuolelle. Pikkulapsiperheiden lasten kotona hoitamista voisi lisätä kunnallinen lasten hoidon tuki, joka parantaisi taloudellisia mahdollisuuksia jäädä työstä kotiin.

Nuorten osallistuminen

Nuorisolaki velvoittaa tarjoamaan nuorille mahdollisuuksia osallistua kunnalliseen toimintaan. Oppilaskunnat on perustettu kaikkiin kouluihin lukuvuoden 2008-2009 aikana, ja ne lisäävät lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia peruskoulussa.

Juupajoelta on myös yksi osallistuja valtakunnallisessa Lasten parlamentissa.

YHTEISÖN KEHITTÄMINEN LASTEN HYVINVOINTIA PARANTAVAKSI

Aikuisia tarvitaan nuorten harrastustoimintaan ohjaajiksi ja valvojiksi. Järjestöt ja kunta voisivat yhdessä ideoida toimintamallia, jossa yhdessä kutsuttaisiin ja valmennettaisiin vanhempia ja muita aikuisia mukaan.

Liikenneturvallisuuden lisääminen parantaa välittömästi lasten ja nuorten hyvinvointia. Samoin riittävä valaistus lisää turvallisuutta ja vähentää ilkivaltaa.

Kuntatiimi on toimintaryhmä, joka kokoaa yhteen sekä järjestöjen että kunnan toimijat . Tapaamisia on kolme vuodessa, ja koollekutsumisvastuu kiertää ja sovitaan aina etukäteen. Kuntatiimi antaa myös nuoriso- ja liikuntatoimelle tiedot nettitiedotteeseen koottavasta toiminnasta.

Pienessä kunnassa ideat on helppo panna toimeksi, mutta toiminta voi myös lakata vapaaehtoisten ja avainhenkilöiden lopettaessa toiminnan. Mutta uusien ihmisten myötä syntyy taas uusia ideoita!

8. LASTEN HYVINVOINNIN VISIO

Visio voidaan kiteyttää yhteen lauseeseen: Lasten ja lapsiperheiden aktiivinen ja turvallinen arki Juupajoella.

Visiosta voidaan erottaa kolme konkretisoitavaa tavoitetta: **Aktiivisuus** tarkoittaa toiminta- ja osallistumismahdollisuuksia, **turvallisuus** tarkoittaa asuin- ja elinympäristöä ja **arki** päivittäisen elämän sujumista.

Aktiivisuus: toiminta- ja osallistumismahdollisuudet

Vanhempia ja lapsia ja nuoria kuullaan sekä palvelunkäyttäjinä että toiminnan suunnittelussa. Toteutustapa voi olla säännölliset kyselyt neuvolassa kunnan palveluissa, joissa kysytään sekä tyytyväisyyttä nykyisiin palveluihin että kehittämissuhteita.

Vanhempainillat ovat tärkeitä, toimintamuotoja voi kehittää. Vanhempainneuvostoja voi kokeilla jo päivähoitossakin. Oppilaskuntatoiminta on aloitettu, ja se on suuri askel. Nuorten kuulemistapaa pitää kehittää.

Kunnan palvelujen ja järjestöjen yhteinen verkosto turvaa toimintamahdollisuuksia. Myös tilat ja puitteet vaikuttavat toimintamahdollisuuksiin: koulujen iltakäyttö, liikuntatilat ja liikuntapaikat ja myös leikkikentät ovat välttämättömiä edellytyksiä.

Turvallisuus

Turvallisuuteen kuuluu asuin- ja elinympäristön tekninen turvallisuus, kuten liikenneturvallisuus, kunnan tilojen ja leikkipaikkojen turvallisuus. Turvallisuutta tuovat myös hyvälaatuiset ja toimivat peruspalvelut kuten terveydenhuolto, päivähoito ja perusopetus.

Arki

Lapsiperheiden arkielämään vaikuttavat samat tekijät kuin turvallisuuteenkin: toimivat ja hyvälaatuiset peruspalvelut, jotka ovat lapsiperheiden saavutettavissa ajallisesti ja paikallisesti. Arkielämää turvaavaa palvelua on myös lapsiperheiden kodinhoitoapu, joka antaisi päivittäisiin askareihin apua, kun vanhemmat eivät jaksaisi tai pystyisivät sairauden, uupumisen, perhetilanteen tms. takia. Lapsiperheiden kotiapu auttaisi myös jossain määrin vanhempia pienten lasten sairastaessa, koska vanhempien on joskus hyvin vaikea jäädä usein työstä pois, ja samoin nuoret perheet voisivat saada neuvoa ja ohjausta arkiaskareisiin. Kotihoito auttaisi lapsiperheitä varhaisessa vaiheessa, jolloin monilta ongelmilta vältyttäisiin.

Arkeen kuuluu myös taloudellinen turvallisuus. Lasten kotihoidon lakisääteinen tuki antaa lapsiperheille mahdollisuutta hoitaa alle 3-vuotiasta lasta kotona, mutta tuen lisääminen vapaaehtoisella kuntalisällä helpottaisi perheen taloudellista tilannetta entisestään. Asiasta tehtiin valtuustoaloite vuonna 2008, mutta se ei johtanut toimenpide-ehdotuksiin kunnanhallituksen käsittelyssä.

KONKREETTISET TOIMENPIDE- EHDOTUKSET

Kunnan palvelujen esittelyn yhteydessä tuli esille lukuisia kehittämiskohteita. Samoin Juupajoen lapsiperheiden visioon liittyen on kuvattu toiminta- ja osallistumismahdollisuuksiin, turvallisuuteen ja arkeen liittyviä kehittämiskohteita.

Työryhmä on valinnut niistä seuraavat kohteet:

- turvallinen ympäristö: leikkikenttien kunnostus ja varustaminen , liikenneturvallisuus, valaistus ja ilkvallan ehkäisy
vastuulautakunta tekninen lautakunta
- ohjaaminen: vapaaehtoisten ohjaajien aktivoiminen ja kouluttaminen
vastuulautakunta sivistyslautakunta
- kuntatiimin toiminnan jatkaminen
vastuulautakunta sivistyslautakunta
- lapsiperheiden arki: kunnallinen lapsiperheiden kotihoitoapu
vastuulautakunta perusturvalautakunta
- erityisen tuen tarve: päivähoidon ja perusopetuksen avustajien vakinaistaminen
vastuulautakunnat perusturvalautakunta ja sivistyslautakunta
- erityishuomio koulupudokkaisiin ja jatko-opiskeluun ohjaamiseen
vastuulautakunnat sivistys- ja perusturvalautakunta
- osallisuuden lisääminen: nuorison kuuleminen, nuorisovaltuusto
vastuulautakunta sivistyslautakunta
- koulukiusaamisen (koulussa tapahtuvan henkisen ja fyysisen väkivallan) ehkäisemiseksi käynnistetään KIVa-Koulu toimenpideohjelma
vastuulautakunta sivistyslautakunta

Lautakuntien pitää käsitellä asiat ja esittää ehdotukset kunnanhallitukselle vuoden 2009 loppuun mennessä.

LASTEN HYVINVOINNIN SEURANTA

Lastensuojelulain mukaan lasten hyvinvoinnin suunnitelma vahvistetaan valtuustokausittain ja sitä tarkistetaan vähintään neljän vuoden välein.

Kouluterveyskyselyn avulla saadaan valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa elinolosuhteista.

Kunnanhallitus päättää seurantaraportin laatimisesta kahden vuoden kuluttua, jolloin tarkistetaan lasten elinolosuhteiden kehittymistä ja päätettyjen toimenpiteiden toteuttamista.